

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/49/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6420201509
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6420201509.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a členov senátu Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka, vo veci starostlivosti súdu o maloletého T. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica, dieťa rodičov - matky P. S. X., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom W. XXX, V. X., a otca - O. B., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom W. XXX, V. U., o návrhu matky o súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 23P/22/2020-37 z 16. októbra 2020, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žiar nad Hronom, ako súd prvej inštancie (ďalej len „okresný súd“, alebo „prvoinštančný súd“, eventuálne „súd prvej inštancie“), rozsudkom zo dňa 16. 10. 2020 návrh matky zamietol (I. výrok). O trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (II. výrok).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že matka sa návrhom domáhala udelenia súhlasu na zmenu priezviska maloletého z priezviska B. na priezvisko S., ktorý návrh odôvodnila tým, že manželstvo rodičov maloletého bolo rozvedené v roku 2013, pričom od roku 2014 žije s terajším manželom, s ktorým uzavrela manželstvo v roku XXXX. Po svadbe si nechala aj rodné priezvisko a zároveň prijala priezvisko terajšieho manžela. Maloletý ju o zmenu priezviska žiada približne dva roky, pretože si uvedomuje rozdielnosť priezvisk, spôsobuje mu to problémy medzi spolužiakmi, v škole, kde musí odpovedať na nepríjemné otázky týkajúce sa iného priezviska ako matka, založil si nový profil na facebooku s priezviskom S. a problémy im vznikajú aj u lekára či pri cestovaní do zahraničia.

3. Súd prvej inštancie vec právne odôvodnil ust. § 35, § 40 ods. 1, 2, § 43 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len „ZoR“), čl. 3 bod 1. Dohovoru o právach dieťaťa, § 6 ods. 1, 7, § 8 zák. č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku a dospel k záveru, že neexistujú dôležité dôvody na zmenu priezviska maloletého, resp. udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého. Z vyjadrenia matky ako aj maloletého mal preukázané, že maloletý má ustálený záujem na zmene svojho priezviska, ktorý je v značnej miere podporovaný matkou, z ktorej vyjadrení vyplynulo, že odlišné priezvisko maloletého im komplikuje život v rôznych situáciách. Úlohou nebolo posudzovať, či sa zmenou priezviska uľahčí život matke a maloletému, ale posúdiť, či boli také závažné okolnosti, pre ktoré by zmenou priezviska maloletého bolo dôvodné tak závažným spôsobom zasiahnuť do práv otca maloletého. Poukázal na vzťah medzi maloletým a otcom, ktorý nie je ideálny, je ovplyvnený rozvodom rodičov, pričom otec

prejavuje úprimný záujem o maloletého, má k nemu vytvorený citový vzťah, chce sa s ním stretávať, a to napriek tomu, že ho maloletý v poslednej dobe odmieta. Otec je s maloletým aspoň v telefonickom kontakte a riadne si plní aj vyživovaciu povinnosť. S poukazom na prvoradý záujem maloletého, a to zachovanie citového vzťahu a rodinných väzieb s otcom, predmetný návrh zamietol. Zmenou priezviska by mohlo dôjsť k ochladnutiu vzťahu medzi otcom a maloletým, resp. k úplnému pretrhnutiu citových väzieb.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože nezistil okolnosti odôvodňujúce priznanie náhrady trov konania.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie matka a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zmenil tak, že návrhu vyhovie.

6. Poukázala na zmenu priezviska, ktorá je v záujme maloletého, ktorý zmenu žiada. Zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky, ktoré neboli uplatnené pred prvoinštančným súdom. Uviedla, že otec maloletého nie je jeho biologickým otcom, pretože počas manželstva absolvovala umelé oplodnenie formou darcovstva spermií, keďže otec maloletého zostal neplodný po vážnej chorobe, o ktorej skutočnosti maloletý nevie, pričom otec maloletého vie, že nie je jeho biologickým otcom, napriek tomu so zmenou priezviska nesúhlasí, hoci si je vedomý, že maloletý sa s ním nechce stretávať. Neprijemné situácie vznikajúce pri uvádzaní odlišného priezviska, tieto sú pre maloletého traumou, ktorý sa odmieta stretávať s otcom napriek stanovenej úprave styku a lepšie vychádza s jej terajším manželom a vníma, že tvorí terajšiu rodinu. Odlišnosť priezvisk mu komplikuje život v rôznych situáciách, v zdravotníckych zariadeniach, pri cestovaní ako aj pred rovesníkmi. Skutočnosť, že otec nie je biologickým otcom maloletého je závažný dôvod na zmenu priezviska maloletého resp. udelenie súhlasu na podanie žiadosti, pričom o uvedenej skutočnosti nehovorila pred súdom prvej inštancie z dôvodu obáv, aby sa maloletý o danej skutočnosti nedozvedel.

7. Otec sa k odvolaniu matky nevyjadril.

8. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky poukázal na skutočnosť, že maloletý sa sám rozhodol pre zmenu priezviska, založil si nový email s priezviskom S., ako aj profil na sociálnej sieti, so súčasným manželom matky vychádza lepšie ako s biologickým otcom.

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je nielen dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiada so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

13. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (v súlade s citovaným § 387 ods. 2 CSP), preto poukazuje len na najzásadnejšie aspekty poukazujúce na správnosť odvolaním napadnutého rozsudku.

14. V prejednávanej veci odvolací súd preskúmal správnosť postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým neudelil súhlas matke na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého.

15. Prvoinštančný súd návrhu matky nevyhovel, pretože v konaní nebola preukázaná existencia dôležitých dôvodov na to, aby malo dôjsť k zmene priezviska maloletého. Otec si vo vzťahu k maloletému riadne plní vyživovaciu povinnosť a so zmenou priezviska maloletého nesúhlasil. Skutočnosť, že maloletý pociťuje potrebu identifikovať sa s novou rodinou aj tým, že bude mať s matkou a jej terajším manželom rovnaké priezvisko, nebola bez ďalšieho dôvodom pre súd, pre ktorý by mal takýto súhlas udeliť.

16. Podľa § 35 ZoR, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

17. Zmena priezviska maloletého dieťaťa je závažným zásahom súdu do rodinného života účastníkov konania, preto je potrebné k nemu pristupovať prísne reštriktívne, len za existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhovenia návrhu v záujme maloletého dieťaťa.

18. V zásade patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Podstatné otázky týkajúce sa záležitostí dieťaťa musia byť vždy schválené oboma rodičmi. Ak ide o podstatnú vec, je potrebné zistiť názor druhého rodiča, či s prejavom zastupujúceho rodiča súhlasí.

19. V danej veci došlo k nezhode medzi rodičmi o tom, čo je skutočný záujem dieťaťa vo vzťahu k priezvisku maloletého, ktoré by mal nosiť aj do budúcnosti.

20. Určenie mena a priezviska maloletého dieťaťa patrí k právam oboch rodičov, pričom z toho následne vyplývajú, vzhľadom na dôsledky, aj povinnosti. Maloleté dieťa musí mať priezvisko svojich rodičov a k jeho zmene môže dôjsť len zákonným spôsobom. Pri nezhode rodičov o podstatných veciach, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd. Ak o zmenu priezviska maloletého žiada iba jeden z rodičov, musí súhlas druhého rodiča nahradiť súdne rozhodnutie, ktorého vydania sa predmetným návrhom domáhala matka maloletého.

21. V prípade nedosiahnutia dohody o zmene priezviska maloletého, môže v prípade podania návrhu za účelom nahradenia súhlasu nesúhlasiaceho rodiča, tento rozhodnúť kladne o zmene priezviska maloletého vtedy, ak sú na to závažné dôvody. Tie musia však byť v najlepšom záujme dieťaťa, pričom ako bolo konštatované, nemôžu byť opomenuté ani práva rodičov. Tieto závažné dôvody odôvodňujúce súhlas na zmenu priezviska nastávajú najmä vtedy, ak rodič nesúhlasiaci so zmenou priezviska si neplní svoje rodičovské povinnosti k dieťaťu, nejaví oň vôbec záujem, stratil k nemu citový vzťah a preto nie je naďalej v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby pocit spolupatričnosti s ním bol u dieťaťa pestovaný a prehlbovaný. Za tieto závažné dôvody možno považovať okolnosti, ktoré by spôsobovali ujmu (resp. bola by zhoršená kvalita života) maloletého dieťaťa spojenú s jeho priezviskom. Naopak, tieto závažné dôvody nie sú dané tým, ak je dieťa zverené do výlučnej osobnej starostlivosti len jedného rodiča za situácie, ak je druhému rodičovi umožnený styk s dieťaťom, nakoľko stav osobnej starostlivosti je v priebehu vývinu dieťaťa dočasným stavom, kedy i samotný ZoR predpokladá možnú zmenu osobnej starostlivosti. Uvedený názor implikuje fakt, že závažné dôvody nemôžu byť dané, ak sú tieto dôvody len dočasné, kedy je možnosť ich zmeny. Musí sa preto vždy jednať o dlhodobý stav.

22. Vychádzajúc z dôkazov, z ktorých vychádzal prvoinštančný súd pri posúdení skutočného stavu veci, možno konštatovať nasledovné zistenia. Rodičia maloletého nie sú manželia, nakoľko ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 15C/23/2013 zo dňa 31. 10. 2013. Otcovi maloletého bolo v konaní o rozvod manželstva na základe rodičovskej dohody určené výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa. Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 26P/30/2017 zo dňa 08. 01. 2018 bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca na sumu 100,- Eur mesačne počnúc dňom 09. 10. 2017. Ďalším rozsudkom ako Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 18P/54/2016 zo dňa 25. 07. 2017 bol upravený styk otca s maloletým, ktorý bol následne zmenený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 22P/20/2018-59 zo dňa 20. 03. 2019, a to tak, že otec je oprávnený sa s maloletým stretávať, okrem prázdnin a sviatkov, každý nepárny týždeň v utorok od skončenia vyučovania maloletého do 17.00 hod. a v piatok od skončenia vyučovania maloletého do 18.00 hod. a každý párny týždeň od piatku od ukončenia vyučovania do nedele do 11.00 hod. Matka maloletého uzavrela dňa 12. 08. 2016 nové manželstvo a prijala priezvisko T. X.. Zo správy

kolízneho opatrovníka, ktorý vykonal pohovor s maloletým vyplynulo, že aktuálne sa s otcom nestretáva, čo bolo spôsobené pandemickou situáciou, otec mu však každý deň píše. Maloletý sa vyjadril, že k otcovi teraz nechodí a má veľmi dobrý vzťah s manželom matky.

23. Odvolací súd v danom prípade sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, tiež s jeho postupom, ktorý správne vyhodnotil skutočný stav a po vykonanom dokazovaní správne aplikoval príslušnú právnu úpravu. Vecne správne sú aj jeho závery o nedôvodnosti nároku, vrátane správneho odôvodnenia rozhodnutia. Keďže súd prvej inštancie dostatočne jasne vymedzil dôvody zamietnutia návrhu, tieto bližšie vecne argumentoval, považuje odvolací súd odvoláciu námietku matky, týkajúcu sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, za neopodstatnenú. Podstatou odvolania matky mala byť nová skutočnosť, ktorú neuviedla pred súdom prvej inštancie, a to, že otec nie je biologickým otcom maloletého, pretože počas manželstva absolvovala umelé oplodnenie s jeho vedomím. Uvedenú skutočnosť však odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Podmienkou umelého oplodnenia je súhlas oboch manželov. Matka uvádzala v odvolaní práve skutočnosť, že otec nie je biologickým otcom maloletého, pretože pre jeho neplodnosť počas manželstva sa podrobila umelému oplodneniu. V danom prípade otcovstvo otca svedčilo na základe zákonnej domnienky, pretože maloletý sa narodil počas manželstva a je úplne nepodstatné, že k oplodneniu matky došlo na základe lekárskeho zákroku asistovanej reprodukcie. Je teda nepodstatné, že došlo k umelému oplodneniu matky, pretože za otca maloletého sa považuje otec zapísaný v rodnom liste maloletého, ktorý sa narodil počas manželstva, a teda mu patria nie len povinnosti rodiča, medzi ktoré patrí aj vyživovacia povinnosť, ktorej zvýšenia sa navyše matka maloletého domáhala (dôkaz predchádzajúceho rozhodnutie súdu o zvýšení vyživovacej povinnosti), ale prináležia mu aj rodičovské práva, a to právo podieľať sa na výchove maloletého, a to predovšetkým formou realizácie styku, ktorý bol upravený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 22P/20/2018-59 zo dňa 20. 03. 2019.

24. K dôvodom pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého spočívajúcich v problémoch spojených s cestovaním do zahraničia, návštevou zdravotníckych zariadení, či údajných problémoch maloletého medzi rovesníkmi, odvolací súd konštatuje, že v konaní neboli preukázané žiadne psychické ťažkosti maloletého, ktoré by sa spájali s jeho súčasným priezviskom a ani matkou uvádzané sťažené situácie nie sú dôvodom na tak závažný zásah do rodičovských práv, ktorým je udelenie súhlasu na zmenu priezviska. Zo zisteného skutočného stavu veci je preukázané, že maloletý nepocituje skutočnú ujmu v súvislosti s jeho priezviskom, a preto nemožno prijať záver, že by priezvisko spôsobovalo dieťaťu vážnu ujmu.

25. Odvolací súd dbá o zachovanie identity maloletého, preto v zhode s názorom súdu prvej inštancie aj z tohto dôvodu považuje návrh matky za nedôvodný. Ani odvolací súd nenašiel v danej veci tak závažný dôvod, pre ktorý by vyslovil súhlas na podanie žiadosti matky o zmenu priezviska maloletého.

26. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

27. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 :0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).